

Beste hiru hitz berri hiztegian sartzeko

Gazteako Antton Telleriak beste 3 hitz berri asmatu ditu euskal hiztegietan sar ditzaten. Entzun irratsaioaren pasarte hau eta, bitartean, esan honako esaldi hauek egia ala gezurra diren.

	Egia	Gezurra
Euskaltzaindian, momentuz, bi euskaltzain urgazle besterik ez dago.		
Biziokidetza da lagun biren arteko erlazioa bakarrik plazerean oinarritzen denean.		
Liburuxka bat atera berri dute Euskaltzaindikak proposatutako hitz berriekin.		
Telebista-saio guztiek funtzio berdina dute.		
Bazkalosteko dokumentalak lagunkide ederrak dira kuluxka bat egiten duzun bitartean.		
Sarritan, festa pribatu batera gonbidatuta egotea konpromiso ere bihur daiteke.		

Eerantzunak

	Egia	Gezurra
Euskaltzaindian, momentuz, bi euskaltzain urgazle besterik ez dago.		
Biziokidetza da lagun biren arteko erlazioa bakarrik plazerean oinarritzen denean.		
Liburuxka bat atera berri dute Euskaltzaindidak proposatutako hitz berriekin.		
Telebista-saio guztiek funtzio berdina dute.		
Bazkalosteko dokumentalak lagunkide ederrak dira kuluxka bat egiten duzun bitartean.		
Sarritan, festa pribatu batera gonbidatuta egotea konpromiso ere bihur daiteke.		

Transkripzioa

ESATARIA.- Euskara, euskara eta euskara gehiago Gaztean; beti bezala, 24 orduz euskaraz, baina badakizue euskara ere hizkuntza bizia dela; bizirik dagoela; aldaketa batzuk eta izaten ditu, tarteka-tarteka. Bueno, bada, guk hemen aldaketa horietako batzuk proposatuko dizkizugu Euskaltzaididaren eskutik. Eta gure Euskaltzaididako euskaltzain urgazle da Antton Telleria.

ANTTON TELLERIA.- Hori da. Bakarra, bide batez esanda.

ESATARIA.- Hori ere bada.

BESTE BAT.- Bueno, bueno, bueno...

A.T.- Handituko da familia, pixkanaka akaso, gure hiztegia bezalaxe. Begira, gaur beste 3 hitz berri proposatu nahi nituzke. Eta lehenengoa, bikote-harremanen munduan murgilduta. All right!

BESTE BAT.- O, zenbat hitz falta diren hor, bai!

A.T.- Mundu arantzatsua eta benetan konplexua izaten da, besteak beste, bikote-harremanetan aukera asko daudelako. Badira harreman itxiak; badira harreman irekiak; eta tartean bada bat, halako paktu bat plazerean oinarritzen dena.

Alegia, elkarbizitza bat badago bi lagun artean, baina helburu bakarra da gozatzea. Alegia, pixka bat filosofia da “Zu eta ni gara, baina ez gu; ez gara kooperatiba, bi autonomo baizik; utero berean gaude, baina bi poltsatan”.

JON GOTZON.- Ez da erraza gaurkoa, e!

A.T.- Beraz, nola deituko diogu harreman mota honi. Nire proposamena da: biziokidetza.

BESTEAK.- Biziokidetza! Bien artekoa! Oso ona!

A.T.- Oso polita, bai, baina galdera da:

DENAK.- Zer da biziokidetza?

A.T.- Biziokidetza: bi pertsonen arteko paktua, lotura eta sakrifizioetik ihesi, plazera lortzea beste helbururik ez duena. Bien arteko arau bakarra, inora ez daraman bide horretan gozatzea izango da. Adibidez, “—Igandean gurasoen etxera noa bazkaltzera. —Uf, utikan! —Kroketak daude! —Orduan bai”.

BESTEAK.- Kar, kar, kar! Horixe baita bizioa! Bizioagatik bakarrik. Biziokidetza! Oso ondo!

BESTE BAT.- Zuen arteko harremana bizioan bakarrik oinarritzen baldin bada, zuen artekoa biziokidetza da.

A.T.- All right! Hori da lehena. Bigarrena.

JON GOTZON.- Gauza bat, gauza bat!

A.T.- Bai, esan, Jongi.

JON GOTZON.- Nik uste dut honekin egin behar dugula... ez dakit nonbait badauden ikusgai zure proposamen hauek,

BESTE BAT.- Bai, liburuxka bat-edo.

JON GOTZON.- Bai, baina egin behar dugu atalen bat, non agertzen den terminologia...

BESTE BAT.- Hainbeste gauza egin behar ditugu! Bai, baina arrazoia, e?

JON GOTZON.- Bueno, txika, pues hasi beharko dugu zerbait egiten!

A.T.- Emango diogu forma honi. Bien bitartean, bigarren hitz bat ere proposatuko dizuet. Kasu honetan pantaila txikira salto eginda, gainera. Hitz egin dezagun telebistaz. Harremanen munduan bezala, telebistan programazioa ere anitza delako, ezta?

BESTE BAT.- Bai.

A.T.- Tarteka gauza onak ere aurkitu litezke. Hori izan da, pixka bat, kritika, eta rollo...

BESTE BAT.- Zure anaiaren programa-eta.

A.T.- Funtzio desberdinak dituztelako telebista-saioek, ezta? Funtzio horietako bat izan liteke ikuslea entretenitzea, edo dibulgazioa, informatzea... Kontua da badagoela genero bat bere jatorrizko...

A.T.- Bonbitapena: ohore-kutsu batez estalitako konpromiso deserosoa, ardi-larruz moztutako otsoa; onarpen sozialaren ilusioak lausotutako errealitate arantzatsua; hots, “Zurekin partekatu nahi genuke geure bizitzako egunik zoriontsuena. Hauxe da gure kontu korrantea”.

BESTEAK.- Aaaaaa! Kar, kar, kar!

BESTE BAT.- Gaur orduan 3 hitz berri, hemendik aurrera euskaraz, nahieran, erabili dezakezunak (sic) (ditzakezunak); batetik, zuen bion arteko harremana bizioan bakarrik oinarritzen baldin bada, zuen artekoa: biziokidetza. Aldiz... bestea, bigarrena zein zen?

A.T.- Dokumental aspergarri samarra...

BESTE BAT.- Lokumentala ikusten ari zara. Gonbidapen pozoitsu bat jaso baldin baduzu, hori bonbitapena da. Euskaltzaididako euskaltzain urgazlea, Antton Telleria, eskerrik asko.

A.T.- Ez da ezer asko. JON GOTZON.- Ge, ge!

A.T.- Ai, barkatu, egia da, arrazoi. Gainera, Euskaltzaididan arituta... Badago genero bat bere berezko helburu hori lortu ezin duena; eta hori da genero dokumentala. Izango da, akaso, dokumentalen emisio-ordua, dokumentalen edukia, edo ematen zaion trataera. Kontua da ikuslea esna mantentzea ezinezkoa dela —edo nire ustea da, behintzat— dokumental terminoa okerra dela; ze, pieza horren helburua da gu dokumentatzea; eta lortzen duena da gu lokartzea. Horregatik, distortsio honi aurre egiteko, nola deituko diogu telebista-saio klase honi, gu informatzeko saiakeran kuluxkak eragiten dituen genero honi?

BESTE BAT.- Bale!

A.T.- Nire proposamena da: lokumentala.

BESTEAK.- Aaaaaa! Ze ona, hori! Lokumentala!

A.T.- Oso ona, bai; ez da txarra. Baina galdera da:

DENAK.- Zer da lokumentala?

A.T.- Lokumentala: ikus-entzunezko genero mardul eta trinkoa, borondate informatiboa izan arren, efektu somniferoa duena.

Ikus: hartz inurri-jalearen udazken-exodoa.

BESTE BAT.- Ikus. Bale, hirugarrena.

A.T.- Festa pribatuen munduan murgilduko gara: ezkontza, urtebetetze, bestelako ospakizun eta inaugurazio. Pribatua den momentutik, festa horretara, noski, ez da edonor joaten; bertan egotea ohore bat da, noski, jende multzo konkretu bat bildu delako; alegia, da selektia kuadrillamoduko bat, eta zu bertan zaude. Jende asko baztertuta, zu ez. Horregatik horrek eragiten digu halako satisfazio txiki bat, ezta? Gonbidapena jaso izanak poztzen zaitu. Kontua da gero festara joan —edo, ja, festara joan aurretik— irudikatzen duzula egoera zein den, eta hasten zara, nolabait, horren, gonbidapen horren letra txikia irakurtzen. Eta jabetzen zara bertan egotea, akaso, ez dela hain ideia ona, e?

BESTE BAT.- Eta hasieran sari modukoa da: “Ostra! Nirekin ere akordatu dira! ze ondo!” baina gero hasten zara pentsatzen: ostra, festa izango da han; eta etorriko dira hau, eta hau eta hau; eta nik ere aurpegi ona jarri beharko dut, eta ufa! pereza pixka bat sartu zait.

A.T.- Pereza-egoera mundiala den horrek badaukalako halako beneno-puntu bat, festa dena gero konpromezu (sic) ere, bada, bilaka daitekeelako. Eta hasiko zara, ja, momentu horretatik bertatik gaizki sentitzen, barrenak mugituko zaizkizu, tripak nahastu; horregatik, nola deituko diogu gonbidapen klase horri? Konpromisoaren konpromisoz goragalea eragin lezakeen deialdi horri. Nire proposamena da: bonbitapena.

BESTEAK.- Bonbitapena! Hori, asmatu duzu? Klaro, gonbidatu egin zaituzte, baina botagura ematen dizu.

DENAK.- Galdera da: zer da bonbitapena?